

To: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
Sent: Mon 5/18/2020 12:08:18 PM
Subject: RE: Antw: Melding nr. M2005 5726 onderwerp: duidelijkheid in vragen&antwoorden RIVM
Received: Mon 5/18/2020 12:08:18 PM

Hi (10)(2e)

Volgens mij is het een goed idee het inderdaad zo te verwoorden en gewoon op rivm.nl te laten, zolang het een voorlopig advies is.

Is het veilig om te musiceren (zingen/blazen) met een band/koor/groep/muziekvereniging?
 Mogelijk geeft het een verhoogd risico op verspreiding van het nieuwe coronavirus als mensen met een groep gaan zingen of musiceren op blaasinstrumenten. Dat wordt nog onderzocht. Zolang we dit niet zeker weten, raden we af om samen te zingen.

Houd er rekening mee dat evenementen en georganiseerde samenkomsten in principe ook niet toegestaan zijn (zie rijksoverheid.nl). Verder gelden er algemene maatregelen, namelijk:

Blijf thuis als je klachten hebt

Houd altijd 1.5 meter afstand van elkaar

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: maandag 18 mei 2020 13:15
To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: RE: Antw: Melding nr. M2005 5726 onderwerp: duidelijkheid in vragen&antwoorden RIVM

We hebben de inhoud hiervan eerder afgestemd met (10)(2e) het kan niet zijn dat wij clubs adviseren dingen niet te doen vanwege een mogelijk verhoogd risico en dat dan niet verder communiceren.

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: maandag 18 mei 2020 13:08
To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: FW: Antw: Melding nr. M2005 5726 onderwerp: duidelijkheid in vragen&antwoorden RIVM

Deze krijg ik door via (10)(2e) De basisvraag komt van de Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie, zie mail onderaan.

Op RIVM.nl staat nu de Q&A:

Is het veilig om te zingen met een band/koor/groep?

Mogelijk geeft het een verhoogd risico op verspreiding van het nieuwe coronavirus als mensen met een groep gaan zingen. Dat wordt nog onderzocht. Zolang we dit niet zeker weten, raden we af om samen te zingen.

Houd er rekening mee dat evenementen en georganiseerde samenkomsten in principe ook niet toegestaan zijn (zie rijksoverheid.nl). Verder gelden er algemene maatregelen, namelijk:

- Blijf thuis als je klachten hebt
- Houd altijd 1.5 meter afstand van elkaar

Vraag om de vraag en antwoord te verbreden naar musiceren incl bespelen van blaasinstrumenten.

Dus ik weet niet goed waarom (10)(2e) voorstelt om deze vragen niet op RIVM.nl te zetten, want de vraag over zingen staat ook al op RIVM.nl

(10)(2e) kun jij kijken of deze aanpassing past in de voorbereiding voor het OMT tav zingen etc, incl bespelen van blaasinstrumenten?

En zijn jullie het eens dat deze vraag gewoon op RIVM.nl moet staan, juist om dat het gaat over verhoogd risico op besmetting ja/nee en onderzoek hiernaar?

Groet,

(10)(2e)

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Sent: maandag 18 mei 2020 12:00

To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Subject: FW: Antw: Melding nr. M2005 5726 onderwerp: duidelijkheid in vragen&antwoorden RIVM

Volgens mij is het voorstel niet een vraag die wij op onze site moeten neerzetten. Ik wilde hem neerleggen bij RO ter overweging om te plaatsen, maar wel LCI even laten meekijken.

Ik doel dan op (niet op bewegingen die blazer wellicht maken):

is het veilig om te musiceren (zingen/blazen) met een band/koor/groep/muziekvereniging?

Mogelijk geeft het een verhoogd risico op verspreiding van het nieuwe coronavirus als mensen met een groep gaan zingen of musiceren op blaasinstrumenten. Dat wordt nog onderzocht. Zolang we dit niet zeker weten, raden we af om samen te musiceren (zingen/blazen).

Houd er rekening mee dat evenementen en georganiseerde samenkomsten in principe ook niet toegestaan zijn (zie rijksoverheid.nl).

Verder gelden er algemene maatregelen, namelijk:

- Blijf thuis als je klachten hebt
- Houd altijd 1.5 meter afstand van elkaar

Gf (10)(2e)
 (10)(2e) (10)(2e)
 (10)(2e)
 (10)(2e)
 3720 BA Bilthoven
 (10)(2e)

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Sent: maandag 18 mei 2020 10:28

To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) (10)(2e)

<(10)(2e)@rivm.nl>

Cc: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Subject: Antw: Melding nr. M2005 5726 onderwerp: duidelijkheid in vragen&antwoorden RIVM

Deze moet juist naar infopunt. Lijkt mij althans.

(10)(2e) kan jij dit checken? (10)(2e) weet jij wat hierover is afgesproken?

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Datum: 18 mei 2020 om 10:02:24 CEST

Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

CC: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Onderwerp: FW: Melding nr. M2005 5726 onderwerp: duidelijkheid in vragen&antwoorden RIVM

Goedemorgen (10)(2e)

Wie pakt deze vragen nu op? (10)(2e)

Greetz, (10)(2e)

From: info@rivm.nl <info@rivm.nl>

Sent: vrijdag 15 mei 2020 14:11

To: Communicatieloket <(10)(2e)@rivm.nl>

Subject: Melding nr. M2005 5726 onderwerp: duidelijkheid in vragen&antwoorden RIVM

Beste collega,

Onderstaande mail is binnengekomen bij het RIVM Infopunt. Deze mail heeft het volgende kenmerk gekregen: M2005 5726.

Kun jij een inhoudelijke reactie geven zodat wij deze vraag/melding kunnen beantwoorden?
Graag ontvangen wij een reactie op deze mail binnen 5 werkdagen Zorg ervoor dat je de onderwerpregel niet aanpast.

Alvast bedankt voor je medewerking!

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

Verzoek:

E-mail adres: (10)(2e)@knmo.nl

Date sent: May 14, 2020 8:59 PM

To: "(10)(2e)@rivm.nl" <info@rivm.nl>

Subject: duidelijkheid in vragen&antwoorden RIVM

(10)(2e)

Onderstaande vraag/antwoord is aangevuld op uw website.

Is het veilig om te zingen met een band/koor/groep?

Mogelijk geeft het een verhoogd risico op verspreiding van het nieuwe coronavirus als mensen met een groep gaan zingen. Dat wordt nog onderzocht. Zolang we dit niet zeker weten, raden we af om samen te zingen. Houd er rekening mee dat evenementen en georganiseerde samenkomsten in principe ook niet toegestaan zijn (zie rijksoverheid.nl).

Verder gelden er algemene maatregelen, namelijk:

- Blijf thuis als je klachten hebt
- Houd altijd 1.5 meter afstand van elkaar

In de advisering over het weer op kunnen starten van de verenigingen trekken de koepelorganisatie voor koren (Koornetwerk) en instrumentale muziek (KNMO) gezamenlijk op.

Zie bv. via de volgende link <https://www.knmo.nl/2020/05/13/knmo-en-koornetwerk-nederland-adviseren-blazers-en-zangers-om-voorlopig-nog-niet-samen-te-musiceren/#Xr2BdkQzaUk> de tekst:

Vanaf vandaag zijn de aanvullende richtlijnen op het protocol hier beschikbaar. **Het advies aan zangers en blazers is om voorlopig nog niet samen te musiceren.**

En punt IV bij <https://www.cultuurconnectie.nl/actueel/nieuws/covid-19-pandemie/branchespecifiek/protocol>

Richtlijn samenzang/-spel ATTENTIE: advies om (als zangers of blazers) voorlopig nog niet samen te musiceren

Door experts is nog geen eenduidig antwoord gegeven op de vraag of samen musiceren (zingen of blazen) risico's van besmetting meebrengt. Onder andere de Technische Universiteiten van Delft en Eindhoven doen daar momenteel onderzoek naar. Volgens een eerste bericht is een onderlinge afstand van 1,5 meter voor zangers of blazers niet toereikend om besmetting via druppels en aerosolen te voorkomen. Vermoedelijk zullen de besmettingsrisico's bij buiten musiceren minder zijn dan bij binnen, maar ook daarover is nog geen duidelijkheid.

Koornetwerk Nederland en KNMO adviseren daarom voorlopig nog niet samen te musiceren. Beide organisaties volgen de ontwikkelingen op de voet en zullen actualisaties melden op hun websites. Informatie over het onderzoek is te vinden op www.virmus.nl.

In de tussentijd kan elk koor of blaasorkest zich wel voorbereiden op toekomstige openstelling. Daarvoor zijn onderstaande richtlijnen samengesteld. Zij zijn van toepassing zodra onze samenspeelsector weer verantwoord open kan.

Ook op www.VirMus.nl wordt melding gemaakt van vraagtekens bij de verspreiding door blazers.

Vraagtekens

In verschillende filmpjes die nu op het web verschijnen, is te zien dat de snelheid waarmee lucht uit een aantal blaasinstrumenten

(trompet, hobo, klarinet) stroomt niet hoog is. De filmpjes zijn bedoeld om aan te tonen dat ook bij blaasinstrumenten 1,5 m, of iets meer, voldoende afstand is om besmetting te voorkomen. Maar of deze conclusie klopt, hangt van meer factoren af. Bij deze instrumenten is de druk in de mond namelijk hoger dan bij spreken, waardoor meer kleine druppeltjes (en dus een aerosol) zouden kunnen ontstaan. Ook al is de uitstroomsnelheid klein, het resulterende aerosol wordt door de luchtbewegingen in een repetitie- of concertruimte verspreid. Daar geven deze filmpjes geen uitsluitsel over. Voor een conclusie over een veilige afstand moeten alle aspecten van de overdracht in samenhang bekeken worden.

VirMus verzamelt onderzoeksresultaten die het verhaal completer maken.

Het zou ons als KNMO enorm helpen als in uw berichtgeving dezelfde eensgezindheid en eensluidendheid wordt gehouden. Is het mogelijk de tekst als volgt aan te passen

Is het veilig om te musiceren (zingen/blazen) met een band/koor/groep/muziekvereniging?

Mogelijk geeft het een verhoogd risico op verspreiding van het nieuwe coronavirus als mensen met een groep gaan zingen of musiceren op blaasinstrumenten. Dat wordt nog onderzocht. Zolang we dit niet zeker weten, raden we af om samen te musiceren (zingen/blazen).

Houd er rekening mee dat evenementen en georganiseerde samenkomsten in principe ook niet toegestaan zijn (zie rijksoverheid.nl).

Verder gelden er algemene maatregelen, namelijk:

- Blijf thuis als je klachten hebt
- Houd altijd 1,5 meter afstand van elkaar

Voor aanvullende informatie kunt u mij altijd bellen (10)(2e)

Met groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie

(10)(2e) @knmo.nl

www.knmo.nl | www.klankwijzer.nl